

وجه تمدنی سیره امام صادق(ع) و نقش برجسته ایشان در بازشناخت ابعاد دین

از جمله وجوه شخصیت امام صادق(ع)، وجه تمدنی سیره ایشان و اثرگذاری شخصیت علمی، فکری، اندیشگی و رفتاری آن حضرت در بازشناخت...

از جمله وجوه شخصیت امام صادق(ع)، وجه تمدنی سیره ایشان و اثرگذاری شخصیت علمی، فکری، اندیشگی و رفتاری آن حضرت در بازشناخت ابعاد دین و پیراستن محتوای دین از خرافات و توسعه تفکر دینی در تمام ابعاد فرهنگ اسلامی است.

حجت الاسلام و المسلمین محمدعلی مهدوی‌راد، عضو هیئت علمی پردیس قم دانشگاه تهران، در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، به بیان نکاتی درباره سیره و شخصیت علمی، فرهنگی و تقریبی امام صادق(ع) پرداخت.

وی با اشاره به در پیش بودن سالروز شهادت این امام همام(ع) اظهار کرد: 25 شوال روز شهادت صادق آل محمد(ص)، حضرت امام جعفر صادق(ع)، است و همین امر می‌تواند زمینه و بهانه‌ای برای گفت‌وگو و سخن درباره سیره زندگی‌ساز و راهگشای آن بزرگوار باشد.

سردبیر دوماهنامه «171؛ آینه پژوهش»؛ در بخش دیگری از سخنان خود گفت: نگارش سیره معصومین(ع) از همان روزگاران نخست با همت اصحاب آن بزرگواران آغاز می‌شود و در سده‌های بعدی تاریخ اسلام هم به همت عالمان، متفکران و بزرگان جهان اسلام ادامه پیدا می‌کند.

وی ادامه داد: در روزگاران گذشته سیره‌ها غالباً شکل نقل داشت و عالمان، متفکران، محدثان و مورخان، هر يك وجوهی از زندگی معصومین(ع) را صرفاً گزارش می‌کردند که این گزارش‌ها گاهی هم آمیخته به غث و سمین بود و همه آنچه که گزارش می‌شد، استوار و قابل استناد و اعتبار نبود. اما در قرن اخیر و اندکی پیشتر، یعنی اواخر قرن سیزده، ما با يك رویکرد تحلیلی و ارزیابی و دقت در تمام ابعاد فرهنگ اسلامی مواجه هستیم.

عضو هیئت علمی پردیس قم دانشگاه تهران، حوزه «171؛ سیره»؛ را یکی از این ابعاد خواند و اضافه کرد: رویکردهای جدید به حوزه سیره نیز دقیق‌تر شده است؛ چه سیره رسول‌الله(ص) که در جهان اسلام به صورت عام بدان می‌پردازند و چه سیره امامان معصوم(ع) که در جهان اسلام غالباً تشیع بدان می‌پردازد و البته گاه، از برادران اهل سنت نیز آثار خوبی درباره ائمه(ع) دیده می‌شود.

این محقق و پژوهشگر در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: زمان و زمانه حضرت صادق(ع)، به لحاظ موقعیت تاریخی، دارای ویژگی‌های خاصی است که برآیند آن ویژگی‌ها، آن شد که امام(ع) حضور بسیار گسترده‌ای در ساحت فرهنگ اسلامی داشته باشد و از این جهت اگر کسی ادعا کند که امام صادق(ع) در جهت تفسیر قرآن و تبیین مبانی و حقایق دین و توضیح معارف الهی، در اثرگذاری به صورت علی‌الاطلاق سرآمد است، سخن گزافی نگفته است.

وجه تمدنی سیره امام صادق(ع)

وی اضافه کرد: شخصیت امام صادق(ع)، شخصیتی ذی‌وجوه است و از ابعاد مختلف می‌توان بدان پرداخت و از جمله وجوه مغفول مانده شخصیت آن حضرت که بسیار کمتر بدان پرداخته شده است و گاه توجه برخی از عالمان را نیز به خود جلب کرده، وجه تمدنی سیره ایشان و اثرگذاری شخصیت علمی، فکری، اندیشگی و رفتاری آن حضرت در بازشناخت ابعاد دین و پیراستن محتوای دین از خرافات و توسعه تفکر دینی در تمام ابعاد فرهنگ اسلامی در جامعه آن روزگار است.

عضو هیئت علمی پردیس قم دانشگاه تهران در بخش دیگری از سخنان خود عنوان کرد: این که گفته می‌شود امام صادق(ع) چهارهزار شاگرد داشته، اندکی با تسامح مواجه است؛ این بیان بدان معناست که ایشان چهارهزار راوی داشته‌اند که البته بخش اعظمی از آنها نیز در محضر آن حضرت می‌نشسته و از ایشان سخن می‌شنیده‌اند.

این محقق و قرآن‌پژوه خاطرنشان کرد: یکی از راویان بزرگ نقل کرده که من وارد مسجد کوفه شدم و مشاهده کردم که جمعیت انبوهی در حال روایت گفتن و روایت شنیدن بودند که همگی «171؛ قال جعفر بن محمد(ع)»؛ می‌گفتند؛ این در حالی است که امام(ع) تنها مدت بسیار کوتاهی و به جهت خاصی در کوفه بوده‌اند.

حجت الاسلام مهدوی راد بیان کرد: امام(ع) هم در فقه، هم در تفسیر و هم در حدیث، نقش بسیار مهم و مستقیمی در گسترش ابعاد فکری در جهان تشیع و به صورت غیرمستقیم در جهان اهل سنت دارد. بخش قابل توجهی از سرآمدان تفکر فقهی و غیر فقهی در جهان اهل سنت از شاگردان امام صادق(ع) بوده‌اند و از این زاویه اگر نگاه شود، شخصیت امام(ع) شخصیت بسیار بی‌بدیلی است.

شخصیت «تقریبی؛ امام(ع)

وی ادامه داد: یکی از نکات قابل توجه در باب امام صادق(ع) شخصیت جامع‌الاطراف ایشان است که جاذبه جامع‌الاطرافی هم داشته است. از این زاویه، امام صادق(ع) مرجعیت فکری، دینی، علمی و فقهی برای همه مذاهب داشته است؛ همان چیزی که امروزیان از آن به شخصیت «تقریبی؛ تعبیر می‌کنند. بخش قابل توجهی از شاگردان امام(ع) از میان محدثان و مفسران و متفکران جهان اهل سنت هستند و خود روایات و آموزه‌های امام(ع) نیز بسیار قابل توجه هستند.